

УДК351.86:355.457>(477)

Олег Мітягін,
кандидат історичних наук
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського
ORCID ID 0000-0002-2230-5150
DOI: 10.33099/2617-1775/2021-02/131-143

ОСВІТА ТА ІНДИВІДУАЛЬНА ПІДГОТОВКА У КРАЇНАХ НАТО

У статті розглянуто та проаналізовано підходи, моделі та основні нормативно-правові документи які регулюють питання професійної освіти та підготовки військових фахівців в НАТО. Автором було проведено аналіз та порівняно систему підготовки в навчальних закладах НАТО та систему підготовки в державах - членів НАТО. Визначено перспективи розвитку системи професійної військової освіти у контексті набуття офіцерами навичок оперативного планування за стандартами НАТО.

Ключові слова: освіта та індивідуальна підготовка; колективна підготовка; професійна військова освіта; рівні військової освіти; професійні компетентності; стандарти НАТО; політика; доктрина.

Постановка проблем. Одним з напрямів трансформації військової освіти є формування та розвиток ефективної системи професійної військової освіти та прискорення темпів інтеграції Збройних Сил України до НАТО, що передбачає імплементацію стандартів професійної військової освіти провідних країн-членів НАТО до національної системи військової освіти [2, с.133]. Проте, проблемним для України на цьому шляху залишається існуюча модель системи військової освіти, яка не враховує більшості сучасних тенденцій в підготовці військових фахівців, зменшуючи ефективність імплементації стандартів НАТО, стримаючи перехід Збройних Сил України на нові, сучасні принципи функціонування. З огляду на це питання впровадження сучасної моделі військової освіти **щодо освіти та підготовки** з урахуванням основних потреб і тенденцій будівництва Збройних Сил України, що виникають на шляху євроінтеграції держави є беззаперечно актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань, пов'язаних з аналізом систем підготовки військових фахівців країн-членів НАТО присвячено низку наукових праць вітчизняних вчених. Порівняльний аналіз систем підготовки військових фахівців у країнах Альянсу здійснили О. Барабаншиков, Д. Вітер, М. Гацько, Б. Олексієнко, С. Печеров, Ю. Приходько, В. Телелим, О. Челпанов. Разом з тим слід зазначити, що незважаючи на різноманітність публікацій щодо систем підготовки в провідних країнах світу, дослідження сучасного стану освіти та підготовки нормативно-правова база держав-членів НАТО у сфері освіти та підготовки офіцерів системно не розглядалася.

Мета статті є аналіз моделей підготовки та нормативно-правової бази у сфері освіти офіцерських кадрів у системі НАТО для врахування досвіду підготовки кадрів під час реформи системи військової освіти України.

Методи дослідження: Для розв'язування поставлених завдань

використано загальнонаукові методи аналізу наукової літератури з досліджуваної проблеми, моніторинг існуючої системи освіти та підготовки офіцерських кадрів держав-членів НАТО, системний аналіз і синтез, індукція та дедукція, системний підхід до розв'язування проблем, класифікація, узагальнення та систематизація.

Виклад основного матеріалу

У країнах Альянсу військова освіта представлена як важлива складова забезпечення національних інтересів і національної безпеки. Сучасне військове керівництво США вважає головною метою професійної військової освіти та управління талантами це розвиток стратегічного мислення серед військовослужбовців, спроможних мислити критично і творчо, застосовувати військову міцність, проводити глобально інтегровані операції і воювати в умовах руйнівних змін.

Аналіз освітніх програм системи освіти і підготовки фахівців навчальних закладів НАТО показав, що система підготовки в навчальних закладах НАТО відрізняється від системи підготовки в національних навчальних закладах країн – членів Альянсу [10, с.21].

Підготовка у навчальних закладах державах-членів Альянсу охоплює як професійну освіту так і професійну підготовку, а саме здійснюється поєднання формальної і неформальної освіти. Професійна підготовка поділяється на дві підсистеми: професійна підготовка та удосконалення фахової компетентності. Професійна підготовка має таку ж саму структуру, що і у навчальних закладах НАТО.

Наприклад, у США створено систему професійної військової освіти, поєднану з професійною підготовкою. У більшості держав – членів НАТО переважає професійна військова підготовка, а не військова освіта, що зумовлюється малою чисельністю збройних сил і невеликим державним замовленням.

Так підготовка в навчальних закладах НАТО зосереджена виключно на професійній підготовці, тобто проходженні L-курсів курсів лідерства, від L1 до L4. Така підготовка спрямована на набуття офіцерами виключно військово-професійних компетентностей без прив'язки до конкретної посади, тобто підготовка прив'язана до військових звань. Після проходження курсу L-2 офіцер набуває компетентностей, які дають йому право обіймати посади офіцера органу військового управління на рівні командування компоненти (Component command), після проходження курсу L-3 - обіймати керівну посаду органу військового управління на рівні командування компоненти (Component command) або офіцера органу військового управління на рівні Об'єднаного міжвидового штабу (Joint Headquarters), після проходження курсу L-4 - обіймати керівну посаду органу військового управління на рівні Об'єднаного міжвидового штабу (Joint Headquarters) або офіцера органу військового управління на рівні Вищого штабу союзницьких сил (SHAPE).

Відповідно до STANAG 2555 в країнах НАТО використовують термін базова підготовка (яку забезпечує країна) та підвищена підготовка (яку забезпечує НАТО).

Наприклад: *Система підготовки офіцерів у республіці Латвія, Литва, Естонія мають спільні риси підготовки та включає:* базову підготовку офіцерів (L1); відповідні кар'єрні курси офіцерів (тактичного (L2), операційного (L3) і стратегічного (L4) рівнів); курси за спеціальністю; кваліфікаційні курси та інші курси.

Базова військова освіта в країнах Балтії у військових навчальних закладах здобувається на основі вищої освіти (ступінь бакалавра) з обов'язковим навчанням на курсах професійної підготовки за відповідними спеціалізаціями з однієї загальної військової спеціальності. З метою підвищення рівня підготовки офіцера перед його призначенням на нову посаду, яка вимагає збільшення обсягу теоретичних знань і практичних навичок, передбачено навчання на певних курсах.

Кар'єрні курси є обов'язковою умовою для отримання більш високого рівня кар'єри офіцера.

Спеціалізовані курси та курси підвищення кваліфікації передбачають отримання офіцером військової спеціальності або кваліфікації, сприяють покращенню виконанню їм посадових обов'язків. [1, с.31].

Нормативно-правова база держав-членів НАТО у сфері освіти та підготовки офіцерів в якості основних документів встановлює політики і доктрини, які отримують подальший розвиток у системі директивних документів. Ця система регламентується ієрархією керівних документів-від МС 0458\3 «Політика НАТО: Освіта. Підготовка. Навчання та Оцінювання (ETEE)», яка видається Військовим комітетом НАТО (Military Committee, MC), що встановлює цілі професійної військової освіти офіцера, спільний навчальний простір для навчання офіцерів і середовище професійної військової освіти офіцера до спільною директиви двох стратегічних командувань НАТО (Bi-Strategic Comand, Bi-SCs) «Освіта та індивідуальна підготовка (E&ITD) 075-007 від 10 вересня 2015 року» (далі – Директива) [6].

Наведені керівні документи становлять базу для організації та провадження освітньої діяльності і підготовки як у навчальних закладах НАТО, так і в національних закладах держав – членів Альянсу (Центрів удосконалення / Centers Of Excellence) і партнерів НАТО.

За думкою командування НАТО «Разом, освіта та індивідуальна підготовка (E&IT) в рамках НАТО містять види діяльності, що розвивають уміння, знання та все інше, що необхідно для покладання обов'язків, і на основі яких можна правильно інтерпретувати інформацію та застосовувати обґрунтоване судження».

Управління освітою та індивідуальною підготовкою НАТО здійснюється за допомогою глобального програмування. Штаб Верховного головнокомандувача об'єднаних сил НАТО з трансформації, через Начальника підготовки об'єднаних сил НАТО управляє глобальним програмуванням та відповідною структурою дисциплін. Рішення НАТО з освіти та індивідуальної підготовки приймаються на основі підходу, обумовленого потребами/вимогами. Вимоги до освіти та індивідуальної підготовки визначаються наступним:

А. Вимоги щодо здійснення діяльності. Ці вимоги використовуються для визначення того, що особа повинна бути готова робити і на якому рівні Описана

невідповідність між роботою особи в НАТО та роботою особи, яка пройшла підготовку в національному середовищі. Вимоги щодо здійснення діяльності впливають із задач, які особа вирішує виконуючи основні обов'язки під час операцій або під час обіймання посад у структурі сил або командній структурі НАТО. Вимоги щодо здійснення діяльності можуть також впливати із щорічних рекомендацій Верховного головнокомандувача об'єднаних сил НАТО в Європі щодо освіти, підготовки, навчань та оцінювання.

Б. Вимоги/ потреби обсягів підготовки. Встановлюється кількість підготовленого особового складу для задоволення конкретних вимог щодо здійснення діяльності впродовж визначення періоду часу.

Програма освіти та індивідуальної підготовки відповідно до Директиви складається з форумів з питань планування та координації, а також системи підтримки управління підготовкою. Електронної програми освіти та індивідуальної підготовки (e – ITER) для управління вимогами щодо обсягів підготовки в рамках Глобального програмування – процесу планування підготовки також (e – ITER) – яка забезпечує компонент освіти та індивідуальної підготовки системи НАТО з управління підготовкою.

Програма e – ITER створена для управління обсягами підготовки за річний період, проектування вимог щодо обсягу освіти та підготовки на майбутній рік, а також надання даних аналізу тенденцій з попередніх років також програма e – ITER містить більш широкі функціональні можливості, а саме:

A. Каталог можливостей освіти та підготовки

B. План індивідуальної підготовки

C. Дистанційна форма навчання

D. Розклади курсів

Відповідно до директиви MC 0458\з [7] штаб Верховного головнокомандувача об'єднаних сил НАТО з трансформації відповідає за зміст і сертифікацію курсів.

З метою впровадження у військовому закладі процесу постійного вдосконалення Начальник підготовки об'єднаних сил НАТО - проводить щорічну інституційну акредитацію та може прийняти такі рішення: «Безумовна акредитація», «Умовна акредитація» та «Без акредитації». Визначення та надання ефективних, результативних та економічно прийнятих рішень щодо освіти та індивідуальної підготовки досягається завдяки системному підходу НАТО до підготовки на основі глобального програмування.

Слід зазначити, що поєднана система освіти та підготовки НАТО охоплює індивідуальну й колективну підготовку (рис. 3.2.1), яка регламентується зазначеними нормативними документами [7], [8], [9].

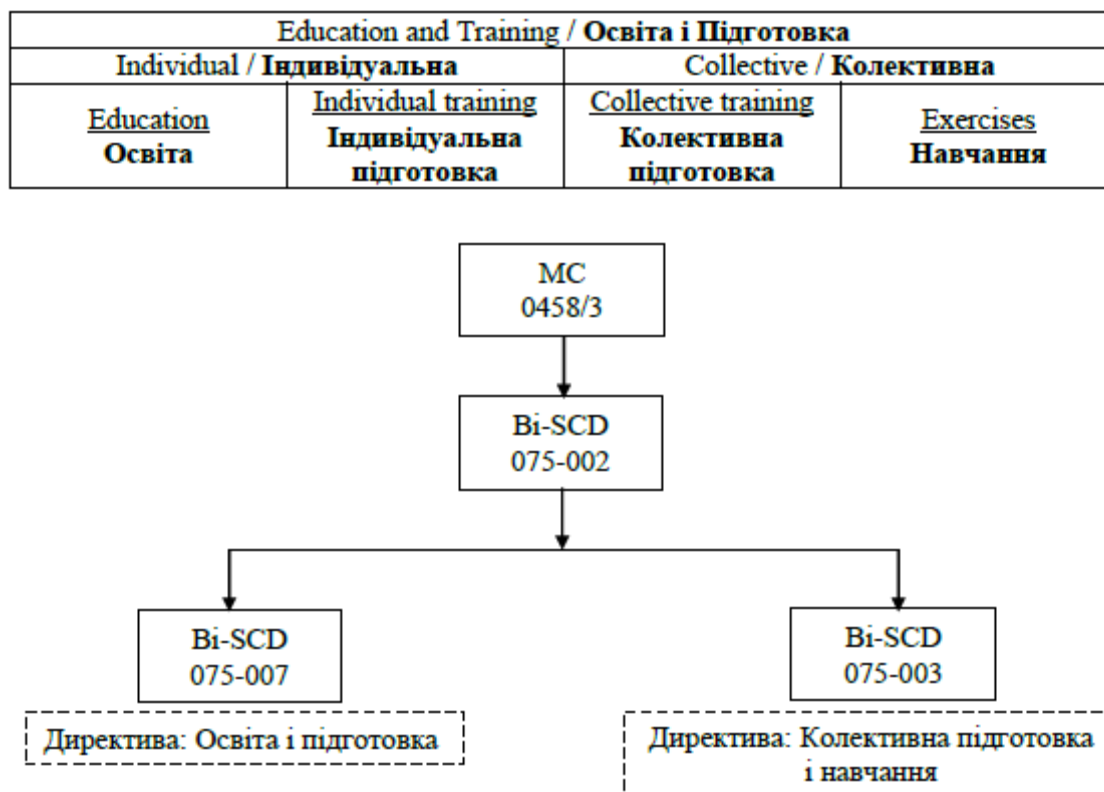

Рис. 1. Політика та директиви НАТО щодо освіти та підготовки

При цьому всі навчальні заклади, котрі здійснюють підготовку фахівців для збройних сил Альянсу, мають проходити акредитацію, що висуває низку вимог щодо відповідності закладу освіти певним критеріям, алгоритм проведення якої визначається Директивою. Крім того, визначені керівними документами НАТО освітні та підготовчі курси підлягають сертифікації відповідно до трьох категорій: «включені до списку», «вибрані» та «затверджені».

Слід відмітити, що «затверджені» курси проводяться лише акредитованими в НАТО навчальними закладами, задовольняють потреби НАТО і відповідають вимогам Директиви, а курси, які мають категорію «включені до списку» в основному знайомлять з національними можливостями і мають широкий спектр навчальних цілей.

Водночас підготовка в навчальних закладах країн - членів Альянсу охоплює як вищу освіту, так і професійну підготовку.

Професійна підготовка поділяється на дві підсистеми: професійна підготовка й удосконалення фахової компетентності. Професійна освіта має таку саму структуру, що й у навчальних закладах НАТО, за винятком того, що в одних країнах, наприклад у Канаді, підготовка здійснюється без прив'язки до виду збройних сил, в інших - з такою прив'язкою (США, ФРН) [10, с.21].

Основним нормативно-правовим документом, у сфері освіти та підготовки країн НАТО що встановлює головні пріоритети та регламентує шляхи і способи досягнення визначених цілей, є політика. Проте існують певні відмінності у структурі та змісті цього документу, який стандартизує процеси розвитку

військової освіти в НАТО та державах-членах НАТО. Ці відмінності стосуються перш за все, особливостей розвитку галузі воєнної науки у кожній державі. На здійснення освітньої діяльності у межах цієї галузі орієнтується США, розробляючи власну політику військової освіти. Проте більшість європейських держав-членів НАТО позбавлені такої можливості, застосовуючи спільні стандарти розвитку військової освіти, викладені у відповідних нормативно-правових документах НАТО.

Так, у Галузевій рамки кваліфікацій - професія військового офіцера (Хартія SQF-MILOF) описується контекст, управління та етапи розробки, затвердження та впровадження SQF-MILOF, загальноєвропейської (транснаціональної) кваліфікаційної системи для професії військовослужбовця. Основною метою SQF-MILOF є запропонувати державам-членам інструмент перехресного посилення для військових кваліфікацій, щоб кваліфікація, здобута в одній державі Альянсу, могла бути порівняна з подібною кваліфікацією, наданою іншою державою членом Альянсу [11].

Велика кількість установ, що забезпечують базову освіту та підготовку офіцерів, використовують дерево компетенцій для визначення результатів навчання у загальних модулях та деяких національних навчальних програмах. Цей метод також був використаний як основа для узгодження повної галузевої системи кваліфікацій (SQF) з Національною системою кваліфікацій (NQF). Дерево компетенцій SQF-MILOF охоплює знання, навички, самостійність та відповідальність, які офіцер повинен продемонструвати у восьми областях:

1. Військова служба.
2. Військовий технік.
3. Лідер і особа, що приймає рішення.
4. Бойовий зразок для наслідування.
5. Комунікатор.
6. Учень та вчитель / тренер.
7. Критичний мислитель і дослідник.
8. Актор міжнародної безпеки / дипломатії.

Європейська система кваліфікацій (EQF) призначена виступати як інструмент перекладу на рівні ЄС для національні кваліфікації, що охоплюються Національними рамками кваліфікацій (НКК). EQF не використовується будь-якою державою безпосередньо, але служить центральною точкою відліку для полегшення порівняння. EQF описує вісім еталонних рівнів навчання впродовж життя з точки зору результатів навчання. (EQF) спрямована на охоплення всіх рівнів навчання в системі вищої та професійної освіти.

Держави-члени застосовуватимуть SQF-MILOF шляхом перехресних посилань на свої національні військові освітні та навчальні програми для SQF-MILOF та EQF через їх галузеві НКК.

Останнє актуалізує важливе питання про значення геополітичного положення країни, її участі у певному воєнно-політичному альянсі, а також стану операційного та безпекового середовища. Так, з урахуванням геополітичного положення США (територія яких знаходиться у віддаленому

воєнно-географічному районі відносно традиційних театрів воєнних дій, ступенева підготовка офіцерських кадрів виключно на визначені первинні посади є достатньою для кадрового забезпечення для умов як мирного, так, напевно, і воєнного часу. Для багатьох країн в умовах мобілізаційного розгортання ступенева система підготовки офіцерських кадрів, яка не передбачає підготовку до певного спектру первинних і наступних посад тактичного рівня, в умовах їх прискореної "ротації" може ускладнити кадрове забезпечення збройних сил.

Крім того, слід зазначити, що воєнно-політичне керівництво НАТО та національні органи управління військовою освітою розглядають стандартизацію результатів навчання здобувачів як основний спосіб досягнення взаємної сумісності різних національних контингентів під час виконання спільних завдань.

На основі вивчення та аналізу освітніх програм системи військової освіти навчальних закладів НАТО та держав – членів Альянсу, а також досвіду апробації курсів професійної військової освіти у Міністерстві оборони України розроблена *перспективна система військової освіти*, яка складається з трьох функціональних складових: базова освіта, професійна військова освіта та підвищення кваліфікації.

Додатково: в проекті Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо військової освіти та науки (реєстр. № 5641 від 09.06.2021). передбачають внесення такої спеціалізованої освіти як професійна військова освіта, яка здобувається у неформальній освіті за освітніми програмами для вдосконалення професійного рівня військового фахівця і забезпечення виконання службових (бойових функцій), встановлюють тактичний, оперативний та стратегічний рівень військової освіти [5]. Таким чином питання функціонування професійної військової освіти в системі військової освіти України визначено на законодавчому рівні.

Під час навчання за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра та магістра за цивільними галузями знань, курсанти проходять базовий курс професійної підготовки L-1A та L-1B. Така підготовка дозволить випускнику обіймати первинні посади (командир взводу, заступник командира роти).

Перед призначенням на посаду командира роти офіцер повинен пройти фаховий курс професійної освіти L-1C (рота) на базі видового ВВНЗ.

В подальшому професійна військова освіта військових фахівців здійснюється у ВВНЗ на курсах L-2 та у Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського на курсах L-3, L-4, L-5.

В ВВНЗ Україні при формулюванні цілей та програмних результатів навчання курсантів, наприклад: у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, враховується досвід підготовки офіцерів за тотожними програмами в навчальних закладах країн-членів НАТО та рекомендації "Типового базисного навчального плану підготовки командного складу в системі спеціальної військової освіти", розробленого групою військових фахівців країн альянсу під егідою Академії ЗС Канади, відповідно

до програми “Партнерство заради миру” [3, с.37].

Зазначений документ в цілому відображає систему підготовки офіцерських кадрів ЗС Канади, тому авторським колективом його було взято за основу при проведенні дослідження процесу підготовки військових фахівців з вищою освітою у країнах-членах НАТО на тактичному рівні.

Типовий базисний навчальний план підготовки командного складу описує спеціальні (фахові, предметні) компетентності та надає широкий перелік результатів навчання які повинен продемонструвати курсант (слухач) наприкінці вивчення заняття, теми, модуля. Документ спрямований суто на професійну складову військової освіти та не містить інформації про порядок формування загальних компетентностей. Це обумовлено різними підходами країн щодо відповідності військово-облікових спеціальностей за первинною військовою посадою до певної галузі знань та спеціальності за якими видається диплом бакалавра. Система підготовки військових фахівців одних країн (ФРН, Польща, Словаччина, Болгарія) передбачає отримання випускником ВВНЗ диплому бакалавра як за військовою, так і за цивільною спеціальністю. Випускники інших країн (США, Великобританія) мають можливість здобуття ступеня вищої освіти за цивільною спеціальністю тільки після завершення одного і більше контрактів служби на офіцерських посадах.

Отже «цивільна складова», за обсягом навчального часу та змістом компетентностей які набуваються, є дуже специфічною у ВВНЗ різних країн. Кожна країна має власні погляди на ідентифікацію професійного стандарту за певною військовою спеціальністю до спеціальності та галузі знань з цивільного сектору національної рамки кваліфікації. Після розроблення такого реєстру відповідності спільним у процесі формування загальних компетентностей є дотримання вимог міністерств та відомств вищої освіти і науки (наприклад проектів Європейського союзу: «Темпус», «Ерасмус +», «Тюнінг» та ін.).

Водночас варто зауважити, що розробка та імплементація у практику перспективної моделі професійної військової освіти (ПВО) сьогодні зіштовхується з проблемним питанням, пов'язаним із здатністю системи ПВО створити умови для забезпечення оперативної сумісності підрозділів ЗС України з підрозділами країн-членів НАТО. Однією з основних відмінностей у цьому процесі є процедури оперативного планування за стандартами держав-членів НАТО та вітчизняною практикою на різних рівнях управління.

На сьогодні держави-члени НАТО відповідно до Концепції комплексного (всеосяжного) підходу (Comprehensive Approach) застосовують єдині стандарти (Стандарти оперативного планування операцій – SOPD) [4, с.232], що зумовлює поєднання спільних зусиль різних складових сектору безпеки і оборони, діяльності органів військового та невійськового управління у системі спільних штабів у процесі планування і проведення операцій, а саме:

на стратегічному рівні – Strategic Operational Planning Group (SOPG) (група оперативного планування стратегічного рівня);

- на оперативному рівні Joint Operational Planning Group (JOPG) (спільна група оперативного планування);

- на тактичному рівні - Cotropet Cotpands (командування компоненти), для

Командування повітряним компонентом - Air Operational Planning Group (група оперативного планування повітряних сил).

Досвід планування і проведення операцій силами НАТО показав, що для забезпечення ефективності цього процесу доцільним є створення тимчасових підрозділів, до функціональних обов'язків яких належить координація дій держав-членів НАТО та держав-партнерів, які не входять до складу НАТО. Такий підхід передбачає високий рівень професійної освіти та підготовки офіцерів і військових фахівців, залучених до процесу планування і проведення операцій за стандартами НАТО. Розвиток системи ПВО в Україні має враховувати потенціальну можливість виконання офіцерами ЗСУ відповідних завдань у складі спільних груп планування.

Для України край важливо врахування основних тенденцій розвитку сучасної системи військової освіти в країнах НАТО, а саме: системний підхід до організації й здійснення підготовки офіцерських кадрів, інформаційно-телекомунікаційної мережі системи військової освіти, розвинена інфраструктура системи підготовки, багатоступеневість військової підготовки, використання спеціалізованих навчальних центрів, підвищення кваліфікації протягом усієї військової служби, забезпечення престижності навчання, поваги до історії, традицій, гуманізація, демократизація, інформатизація й технологізація навчального процесу, упровадження системи управління якістю освіти.

Висновки та напрями подальших досліджень.

Підсумовуючи вищевикладене слід зазначити, що підготовка у навчальних закладах державах-членів Альянсу охоплює як професійну освіту так і професійну підготовку, а саме здійснюється поєднання формальної і неформальної освіти. Професійна підготовка поділяється на дві підсистеми: професійна підготовка та удосконалення фахової компетентності. Професійна підготовка має таку ж саму структуру, що і у навчальних закладах НАТО. В більш розвинутих країнах НАТО створено систему професійної військової освіти, поєднану з професійною підготовкою (США, Великобританія, Франція). У більшості держав – членів НАТО переважає професійна військова підготовка, а не військова освіта, що зумовлюється малою чисельністю збройних сил і невеликим державним замовленням (країни Балтії).

Підготовка в навчальних закладах НАТО зосереджена виключно на професійній підготовці, тобто проходженні L-курсів курсів лідерства, від L1 до L4. Така підготовка спрямована на набуття офіцерами виключно військово-професійних компетентностей без прив'язки до конкретної посади, тобто підготовка прив'язана до військових звань.

На основі вивчення та аналізу освітніх програм системи військової освіти навчальних закладів НАТО та держав – членів Альянсу, а також досвіду апробації курсів професійної військової освіти у Міністерстві оборони України розроблена *перспективна система військової освіти*, яка складається з трьох функціональних складових: базова освіта, професійна військова освіта та підвищення кваліфікації.

Перспективним напрямком наукових розвідок є дослідження питання

розроблення практичних рекомендацій щодо стандартизації нормативних документів, які регулюють питання розвитку системи військової освіти за стандартами НАТО.

Також потребує подальшого вирішення питання інституційного забезпечення системи ПВО в Україні, з урахуванням основних вимог професійної підготовки офіцерів на різних рівнях військової освіти в контексті сучасних завдань сектору безпеки і оборони та нормативних стандартів країн – членів НАТО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богунов С, Черних О, Черних Ю. Організація підготовки офіцерів для Збройних Сил республіки Латвія/ Богунов С, Черних О, Черних Ю // Зб. наук. праць ЦВСД. – 2019. – №1 (39). – С.31.
2. Вітер Д., Мітягін О. Стратегічні пріоритети підвищення боєздатності Збройних Сил України в контексті професіоналізації військової освіти: політики і процедури / Вітер Д., Мітягін О. // Зб. наук. праць ЦВСД. – 2020. – №1 (68). – С.133-137.
3. Заключний звіт НДР Шифр “Галузь” Л.: АСВ.2021. С.37.
4. Порядок оперативного планування в органах військового управління НАТО: навч. посіб. / [А. М. Сиротенко, В. М. Тарасов, С. М. Салкуцян та ін.]. – К.: НУОУ, 2019. – 232 с.
5. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо військової освіти та науки від 04.06.2021 р. № 5641. – URL: <http://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakon> (дата звернення 06.10.2021).
6. Bi-Strategic Comand Education and individual Training Directive (E&ITD) 075-007. 10 September 2015 [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://www.akt.nato/int/images/stories/structure/jft/ptecs/etd-075-007pdf>.
7. MC 0458/3 NATO Education, Training, Exercise and Evaluation Policy, dated 03 September 2014.
8. SHJ7/TTX/PF – 206310, Bi – SCD 75-7, NATO Education and individual Training Directive dated 27 MAY 2009.
9. 5000/TSC TPX 0140\Ser: hu0450 Amendments to BI SC Dir 75-2 and Dir 75-7 dated 29 July 2010.
10. Тюрін В.В., Салій А.Г., Касяненко М.В., Опенько П.В., Мартинюк О.Р. Обґрунтування моделі підготовки фахівців Повітряних Сил у сучасних умовах. Наука і оборона. К.: НУОУ, 2019. № 9 (4). С.20 – 26.
11. The European Qualifications frameworks for lifelong learning: descriptors defining levels in The European Qualifications frameworks (EQF). – URL: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-ecq/files/leaflet_en.pdf.

REFERENCES

1. Bohunov S, Chernykh O, Chernykh YU. Orhanizatsiya pidhotovky ofitseriv dlya Zbroynykh Syl respubliky Latviya/ Bohunov S, Chernykh O, Chernykh YU // Zb. nauk. prats TSVSD. – 2019. – №1 (39). – S.31.
2. Viter D., Mityahin O. Stratehichni priorytety pidvyshchennya boyezdatnosti Zbroynykh Syl Ukrayiny v konteksti profesionalizatsiyi viyskovoyi osvity: polityky i protsedury / Viter D., Mityahin O. // Zb. nauk. prats TSVSD. – 2020. – №1 (68). – S.133-137.
3. Zaklyuchnyy zvit NDR Shyfr “Haluz” L.: ASV.2021. S.37.
4. Poryadok operatyvnoho planuvannya v orhanakh viyskovoho upravlinnya NATO: navch. posib. / [A. M. Syrotenko, V. M. Tarasov, S. M. Salkutsan ta in.]. – K.: NUOU, 2019. – 232 s.
5. Proekt Zakonu pro vnesennya zmin do deyakykh zakoniv Ukrayiny shchodo viyskovoyi osvity ta nauky vid 04.06.2021 r. № 5641. – URL: <http://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakon> (data zvernennya 06.10.2021).

6. Bi-Strategic Comand Education and individual Training Directive (E&ITD) 075-007. 10 September 2015 [Elektronnyy resurs].- Rezhym dostupu: <https://www.akt.nato/int/images/stories/structure/jft/ptecs/etd-075-007.pdf>.

7. MC 0458/3 NATO Education, Training, Exercise and Evaluation Policy, dated 03 September 2014.

8. SHJ7/TTX/PF – 206310, Bi – SCD 75-7, NATO Education and individual Training Directive dated 27 MAY 2009.

9. 5000/TSC TPX 0140\Ser: hu0450 Amendments to BI SC Dir 75-2 and Dir 75-7 dated 29 July 2010.

10. Tyurin V.V., Saliy A.H., Kasyanenko M.V., Openko P.V., Martynyuk O.R. Onovlennyya modeley pidhotovky spetsialistiv Povitryanykh Syl u suchasnykh umovakh. Nauka i oborona. K. : NUOU, 2019. № 9 (4). S.20 - 26.

11. The European Qualifications frameworks for lifelong learning: descriptors defining levels in The European Qualifications frameworks (EQF). – URL: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/leaflet_en.pdf.

РЕЗЮМЕ

Олег Митягин,
кандидат исторических наук
Национальный университет обороны Украины
имени Ивана Черныховского

Образование и индивидуальная подготовка в странах НАТО

В статье проанализировано подходы, модели та основные нормативно-правовые документы которые регулируют вопросы функционирования профессионального образования и подготовки военных специалистов в структуре НАТО. Автором был проведен анализ как системы подготовки в военно-учебных заведениях НАТО так и системы подготовки в странах НАТО.

Определены перспективы развития профессионального военного образования, как одного из факторов трансформации системы военного образования Украины, проанализирован процесс оперативного планирования в органах военного управления НАТО та разработаны практические рекомендации для подготовки офицеров Вооруженных Сил Украины на оперативном уровне военного образования.

Ключевые слова: образование и индивидуальная подготовка; курсы лидерства; профессиональное военное образование; уровни военного образования; профессиональные компетентности; политика; доктрина.

SUMMARY

Oleh Mitiagin,
PhD (historical sciences)
National Defence University of Ukraine
named after Ivan Chernyakhovskyi

Education and individual training program in NATO

The article analyzes the approaches, models, and legal documents that regulate the functioning of professional education and training of military specialists in the structure of NATO. The author analyzed the training system in NATO military educational institutions and the national training system in NATO countries.

The prospects for the development of professional military education, as one of the factors in the transformation of the military education system of Ukraine, have been determined, the process

of operational planning in the NATO military command and control bodies has been analyzed, and practical recommendations have been developed for training officers of the Armed Forces of Ukraine at the operational level.

Key words: *Education and individual training program; Leadership Course; Professional military education; Professional military education; military education levels; professional competence; politics and doctrine.*

Introduction. *One of the directions of military education transformation is the formation and development of an effective system of professional military education and acceleration of the integration of the Armed Forces of Ukraine into NATO, which provides for the implementation of professional military education standards of leading NATO member countries in the national military education system.*

However, the current model of the military education system remains problematic for Ukraine, which does not take into account most current trends in military training, reducing the effectiveness of implementation of NATO standards, hindering the transition of the Armed Forces to new, modern principles. Given this question, the introduction of a modern model of military education in education and training, taking into account the basic needs and trends in the construction of the Armed Forces of Ukraine, arising on the path of European integration of the state is undeniably relevant.

Purpose. *The purpose of the article is analyzing of training models and legal framework in the field of officer education in the NATO system to take into account the experience of training during the reform of the military education system of Ukraine.*

Methods. *To solve the tasks, general scientific methods of analysis of scientific literature on the researched problem, monitoring of the existing system of education and training of officers of NATO member states, system analysis, and synthesis, induction, and deduction, system approach to problem-solving, classification, generalization and systematization.*

Result. *The study is of practical importance for further reform of the military education system, qualitative development of professional education in the context of modern legal and defense policy requirements, the course of implementation of professional military education standards of leading NATO member countries in the national military education system.*

Originality. *The search for the best solution to the problem of non-compliance of the existing level of professional training of officers and military specialists with modern requirements should be carried out on the basis of a comparative analysis of possible options. Analysis of options for optimizing the professional training of persons for officer positions, taking into account the formation of personnel potential of the Armed Forces of Ukraine and promotion (career advancement) should be based on defining the outline of the officer of the future as a benchmark to be constantly approached. Thus, it is expedient to apply the basic requirements to officers of different levels of training as an officer of the future, which includes the educational component, general competencies and professional component. The perspectives of the professional military education system development considered with needs to take by the officers skills in operational planning by the NATO's standards. These determining the concrete practice of Ukrainian Armed Forces' officers' education and training on the operational level of military education.*

The article explored that training in the educational institutions of the Allies covers both professional education and training programs, namely the combination of formal and non-formal education. The training program is divided into two subsystems: directly training program and improvement of professional competence.

NATO educational institutions focus on training programs, especially in leadership courses, from L1 to L4. Such training programs aim to train officers' military-professional competencies only.

Conclusion. *Based on the study and analysis of educational programs of the military education system of NATO educational institutions and members of the Alliance, as well as the approbation of professional military education courses at the Ministry of Defense of Ukraine, was developed a perspective system of military education, which consist of 3 main parts: basic education, professional military education and advanced training courses.*

A promising area of research is the study of the development of practical recommendations for the standardization of regulations governing the development of the military education system according to NATO standards.